

– Forskningsmiljön vid UPSC är utmärkt, tycker John Bussell, Australien, och Nathalie Druart, Frankrike, två av postdoktorerna vid UPSC.

”Helt klart är UPSC världsledande”

Umeå Plant Science Centre (UPSC) är den bästa utomamerikanska forskningsinstitution som en nydisputerad inom biovetenskaperna, det vill säga inom medicin- och biologiområdet, kan arbeta vid. Det framgår av en ny undersökning av tidskriften *The Scientist*.

Forskning på trä i liten och stor skala

En av SLU:s allra minsta institutioner heter Trävetenskap. Deras kunskaper kommer till nytta efter stormen i Sydsverige. Vinnova (Nutek) stödjer sedan flera år ett kompetenscentrum här för industrinära forskning om vedfibers ultrastruktur.

Movium bolagiseras?

Bilda bolag av Movium, centrum för stadens utemiljö, föreslår en utredning som sett över verksamheten efter 25 lyckosamma år.

Rekryteringsturné för Mat & Teknologi rullar

En buss med studenter, ingenjörer, kex och kataloger – vem blir inte nyfiken på den? Detta är rekrytering på nytt sätt genom att rulla fram på vägarna i vårt avlånga land och besöka gymnasieskolor.

Katters fortplantning Evas ämne i radion

– Det är nyttigt att få formulera och motivera sin forskning på ett enklare sätt. Om den är meningsfull så måste man kunna förklara den. Eva Axner, Kliniska vetenskaper, forskar på kattdjurs fortplantningsorgan. Hon ställde upp i Radio Upplands forskningsintervju den 8 februari.

Innehållsförteckning

NYTT

"Helt klart är
UPSC världsledande"
Forskning på trä
i liten och stor skala
Nu kan alumnerna
hitta till SLU igen
Movium bolagiseras?
Natur, hälsa och trädgård
i nytt program i Alnarp
Rekryteringsturné för
Mat & Teknologi rullar
Katters fortplantning
Evas ämne i radion
Skogsfakulteten diskuterade
utbildningen med näringen
Var fjärde tik
sjuk i livmodern
Uta forskar på
skrämda hästar
Fransk TV
intervjuade Catherine

OMVÄRLDEN

Meny för samman
adept med mentor

ANTECKNAT

Jubilärer
Konferens för ökad uppdragsutbildning

BAKOM KULISSERNA

En dag på Ultunaposten
"Vi har väldigt låg
personalomsättning"

Nytt

"Helt klart är UPSC världsledande"

Umeå Plant Science Centre (UPSC) är den bästa utomamerikanska forskningsinstitution som en nydisputerad inom biovetenskaperna, det vill säga inom medicin- och biologiområdet, kan arbeta vid. Det framgår av en ny undersökning av tidskriften The Scientist.

Många som svarat på enkäten är missnöjda med förhållandena på sin institution. Villkoren vid Umeå Plant Science Centre (UPSC) får däremot mycket goda vitsord. Postdoktorerna Nathalie Druart, Frankrike, och John Bussell, Australien, instämmer i lovorden. Så här säger Nathalie Druart:

– Jag kom till UPSC för två år sedan och arbetar i Rishi Bhaleraos grupp. Att forska vid UPSC är en fin möjlighet för mig. Här finns de senaste och nyaste verktygen, teknikerna och plattformarna som jag behöver för min forskning, en fantastisk forskningsgemenskap och tillgång till ett internationellt nätverk, liksom trevliga kolleger och vänner som gör mitt arbete trivsamt och roligt. Kort sagt allt som behövs för bra forskning.

– På fritiden har jag trevligt i Umeå och njuter av tystnaden och skönheten i naturen, även om snön den här vintern har lekt kurrögömma med oss.

"Enormt gott rykte"

John Bussell hade flera post-doc-erbjudanden att välja mellan innan han bestämde sig för Sverige:

– Skälet till att det blev Umeå var UPSC:s enormt goda rykte. Det var också angeläget för mig att familjen skulle få det bra och att min hustru skulle kunna finna ett jobb. Helt klart är UPSC världsledande i växtbiologisk forskning.

– Med ungefär 30 grupper är många skilda forskningsinriktningar representerade, och de kompletterar varandra väl. Samarbetet är utomordentligt och praktiskt taget alla tekniker och all utrustning är tillgänglig för alla som arbetar vid UPSC. Och om nånting saknas, så finns samarbete med många andra svenska och europeiska grupper, vilket underlättar vetenskapligt utbyte och utveckling. Många gästforskare kan intyga detsamma. Jag kommer från Australien, som trots allt är lite isolerat, så kontrasten är verkligen stor.

20 nationaliteter finns här

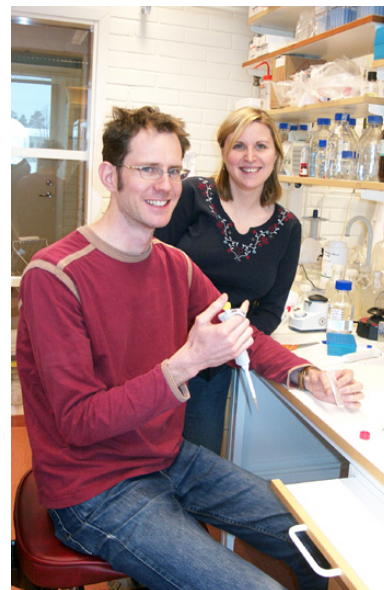
Göran Samuelsson är föreståndare vid UPSC:

– Vi är utomordentligt glada över berömmet och vi ser det som att våra stora ansträngningar att skapa en internationell forskningsmiljö av högsta klass har lyckats.

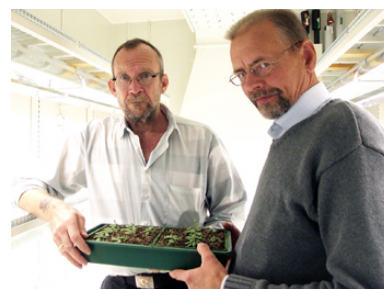
Forskningscentret UPSC är gemensamt för SLU och Umeå universitet. Forskare vid Skoglig genetik och växtfysiologi samt Fysiologisk botanik samverkar i centret inom framförallt områdena

Foto: Sven-Olov Bylund

Text: Sven-Olov Bylund
Sven-Olov.Bylund@adm.slu.se

– Forskningsmiljön vid UPSC är utmärkt, tycker John Bussell, Australien, och Nathalie Druart, Frankrike, två av postdoktorerna vid UPSC.

Göran Samuelsson och Anders Ericsson, prefekter vid de båda institutioner som ingår i Umeå Plant Science Centre, är glada över resultaten av The Scientists undersökning.

Fakta

De 15 bästa institutionerna utanför USA

(enligt The Scientists enkätundersökning)

1. Umeå Plant Science Centre
2. Uppsala universitet
3. Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, Medicin

växt- och skogsbioteknik. Antalet anställda är cirka 150, inklusive 30-40 postdoktorer. Det internationella inslaget är mycket stort och inom centret finns mer än 20 nationaliteter representerade.

Gemensamt för de bästa utomamerikanska forskningsinstitutionerna är att de har god finansiering, är bra på samverkan och erbjuder karriärmöjligheter, vilket postdoktorerna från andra länder sätter stort värde på, enligt The Scientists enkät.

Många missnöjda på andra håll

En anledning till missnöje hos postdoktorer på många håll är möjligheterna att få tillräcklig uppskattning och ersättning. Övergången till självständigt arbete inom en rimlig tidrymd tycks också skapa problem.

- Vi hoppas att resultaten ska fungera som en utmaning att undan för undan förbättra de ofta bedrövliga arbetsvillkoren för postdoktorerna, de som kanske är forskningssamhällets mest värdefulla aktörer, säger Richard Gallagher, The Scientists chefredaktör och ansvarige utgivare.

Amerikanska statliga forskningsinstitut och privata forskningscentra framstår i enkäten som bättre arbetsplatser än universitetsinstitutioner. Forskningsinstitut och privata forskningscentra belade 11 av de 15 översta platserna på USA-listan.

"Incitament ta hand om anställda"

- I allmänhet finns nog större incitament för statliga och intäktsfinansierade privata institutioner att ta väl hand om sina anställda, säger Keith Micoli, ordförande i det nationella amerikanska sällskapet för post-docs och själv post-doc i patologi vid University of Alabama, Birmingham.

Många amerikanska universitet har post-doc-kontor, -föreningar och någon anställd som har till uppgift att bistå de unga forskarna och underlätta dialogen mellan dem, fakultet och administration. Antalet sammanslutningar för post-docs har tredubblats i USA de senaste 15 åren.

» [Läs om när fransk TV intervjuade UPSC-forskare](#)

- Amsterdam, Nederländerna
4. Dalhousie University, Halifax, Kanada
5. University of Bristol, Bristol, Storbritannien
6. Mount Sinai Hospital, Toronto, Kanada
7. University of Zürich, Schweiz
8. University of Calgary, Calgary, Kanada
9. Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Köpenhamn, Danmark
10. University of Alberta, Edmonton, Kanada
11. Universitetet i Bergen, Bergen, Norge
12. Cardiff University, Cardiff, Storbritannien
13. Utrecht University, Utrecht, Nederländerna
14. Wageningen University, Wageningen, Nederländerna
15. Centro de Investigaciones Biológicas-CSIC, Madrid, Spanien.

Här är listan över USA:s 15 bästa institut, forskningscentra och universitet, enligt The Scientist

1. Environmental Protection Agency, Research Triangle Park, North Carolina
2. Fred Hutchinson Cancer Research Center, Seattle, Washington State
3. National Cancer Institute, Bethesda, Rockville, Frederick, Missouri
4. National Institute of Environmental Health Sciences, Research Triangle Park, North Carolina
5. Trueta Institute, Saranac Lake, New York
6. University of North Carolina, Chapel Hill, North Carolina
7. Wadsworth Center, Albany, New York
8. Cedars-Sinai Medical Center, Los Angeles, Kalifornien
9. Woods Hole Oceanographic Institution, Woods Hole, Massachusetts
10. Washington University, Saint Louis, Missouri
11. The University of Texas MD Anderson Cancer Center, Houston, Texas
12. The J. David Gladstone Institutes, San Francisco, Kalifornien
13. Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Massachusetts
14. Michigan State University, East Lansing, Michigan
15. National Institute of Diabetes and Digestive and Kidney Diseases, Bethesda, Maryland.

Tio-i-topp-listan bland universiteten ser ut så här

1. University of North Carolina, Chapel Hill, North Carolina
2. Washington University, Saint Louis, Missouri
3. Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Massachusetts
4. Michigan State University, East Lansing, Michigan
5. Medical College of Wisconsin, Milwaukee, Wisconsin
6. University of Michigan, Ann Arbor, Michigan
7. Virginia Commonwealth University, Richmond, Virginia
8. University of Alabama at Birmingham, Birmingham, Alabama
9. Emory University, Atlanta, Georgia
10. University of Kansas, Lawrence, Kansas.

Nytt

Forskning på trä i liten och stor skala

En av SLU:s allra minsta institutioner heter Trävetenskap. Deras kunskaper kommer till nytta efter stormen i Sydsverige. Vinnova (Nutek) stödjer sedan flera år ett kompetenscentrum här för industrinära forskning om vedfibers ultrastruktur.

En vit, diskret tvåvåningsbyggnad uppe på en kulle på Vallvägen i Ultuna, inramad av skogsdungar, är hemvist för Trävetenskap. Reflex besökte i förra numret grannen Skogens produkter och marknader (SPM), ett stenkast ovanför. Båda institutionerna är de enda på campuset som fortfarande tillhör fakulteten för skogsvetenskap.

Även här ligger tyngdpunkten tydligt på forskning. En relativt liten del av verksamheten består av undervisning.

Institutionen uppstod 1999 ur gamla Virkeslära. Idag har man knappt 20 anställda. Gränsen mellan Trävetenskap och själva kompetenscentrumet (WURC) är flytande och forskarna hör hemma i båda enheterna, säger prefekt Geoffrey Daniel.

Bakterier bryter ned arkeologiskt trä

Reflex träffar en stor del av personalen över en kopp kaffe och wienerbröd i köket på övervåningen, där även arbetsrummen finns. Nedre botten inrymmer laboratorier och teknisk utrustning.

Professor Thomas Nilsson berättar att han precis har avslutat ett EU-projekt om biologisk nedbrytning av trä genom bakterier. Han forskar på bakterier i arkeologiskt trä, som t.ex. träpålarna under riksdagshuset och trä-svavelproblemen för Vasaskeppet, ett samarbete med Stockholms universitet. Även konservator Charlotte Björdal, som är på annat håll denna dag, forskar på dessa områden.

Docent Paul Ander är direkt knuten till WURC och forskar på fiber och fiberskador i pappersmassa. Han berättar att han tagit fram en metod för att beräkna skadeställen på pappersfibern som ett led i att minska skaderisken vid pappersframställning.

Samarbetar med tyska forskare

En av de yngre i sällskapet är Ulrika Råberg. Hon är doktorand och har kommit halvvägs med sina studier. Hon använder molekylära metoder, DNA-analyser, för att identifiera svampar som bryter ned trä. Hon samarbetar med tyska forskare som har försök utspridda på 32 platser i Europa, med olika klimat och miljö.

Förste labbass Ann-Sofie Hansén och administratör Gabriella Danielsson representerar den administrativa personalen.

Stig Bardage berättar att han och forskarkollegan Nasko Terziev, i samarbete med SPM, precis deltagit i Skogsstyrelsens Växjöseminarium om lagring av virke med anledning av stormen.

Foto: Mikael Propst

Text: Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

Dinesh Fernando är doktorand på WURC och kommer från Sri Lanka. Bakom honom prefekt Geoffrey Daniel och forskare Nasko Terziev.

Dinesh Fernando studerar vad som händer med pappersfibern vid framställning av mekanisk och kemisk massa. Prefekt Geoffrey Daniel är föreståndare för WURC och inblandad i dess fiberprojekt. Nasko Terziev forskar på träteknologi och träskydd.

De är båda experter på olika typer av träsvampar, liksom flera andra på institutionen. Stig arbetar i vanliga fall med 3D-modellering vid analyser av träfibers ultrastruktur. Nasko forskar på träteknologi, träskydd och genomför fältförsök.

Från Sri Lanka kommer Dinesh Fernando. Han är doktorand på WURC och studerar vad som händer med pappersfibern vid framställning av mekanisk och kemisk massa. Det handlar om en finslipning av processen för att minska risken för fläckar på det färdiga papperet. Kappa Kraftliner i Piteå har redan infört Dineshs rön i produktionen.

Forskar på mögel och sjuka hus

Flera forskare var på annat håll när Reflex besökte Trävetenskap. De verkar inom områden som mögel och sjuka hus, svampar och hampa, samt träskydd.

Geoffrey Daniel är prefekt sedan förra året, men har varit vid SLU sedan 1983. Han är även föreståndare för WURC och inblandad i dess fiberprojekt. Han forskar också på brunrötasvampar (hussvamp) och deras nedbrytning av trä.

Han är nöjd med att finansieringen är säkrad för WURC, åtminstone t.o.m. 2006. Nio skogsindustribolag och ett kemiföretag står för en tredjedel av anslaget, Vinnova för en tredjedel och SLU i samarbete med KTH, STFI-Packforsk samt Karlstads och Örebro universitet för resterande tredjedel.

"WURC är jättebra"

– Tre internationella utvärderingar har visat att centrumet fungerar bra, den sista sa att det är jättebra. Men verksamheten kräver mycket tid och jobb. Vi har jättekraV på oss från industrin, säger Geoffrey.

Just nu har man fem doktorander och två lic-studerande i omlopp. Tidigare har man examinerat tolv doktorander och sex licentiater.

– Vi måste ha nya idéer till 2007 för WURC. Vi har bildat en strategigrupp tillsammans med industrin. Vi är också inblandade i att söka medel hos andra finansörer.

Trävetenskap deltar i grundutbildningen på kurser som andra institutioner anordnar, samt i doktorandkurser på KTH. Man har även en egen internationell doktorandkurs på temat träskydd, träteknologi och nedbrytning av trä. Senast deltog 15 personer och en ny startar i april. Från nästa år hoppas vi att institutionen kommer att medverka i en kurs på jägmästarprogrammet.

Fakulteten utvecklas positivt

Hur fungerar kontakterna med Umeådelen?

– Kontakterna har blivit bra. Det är en mycket positiv utveckling på fakulteten och mycket på gång nu.

–Vi är inne i en dynamisk förändringstid. Trävetenskap håller alla dörrar öppna. Forskningsklimatet har hårdnat – man får inget gratis.

Hur ser närmaste framtiden ut?

– Vårt hus övervåning kommer att byggas ihop med SPM. Kontakten mellan oss kommer därför att utvecklas. Vi får gemensamt kafferum. Det blir klart i december.

Hur är trivseln på institutionen?

– Alla förändringar kan inte alla acceptera. Men vi måste gå vidare. Det är inte så lätt att planera för framtiden, vissa kan bara göra det för ett år i taget.

– WURC har ett bra stöd från rektor och dekanus. Men Trävetenskap måste generera mer forskningsmedel. Vi hoppas en yngre generation kan lyfta fram den delen, säger Geoffrey Daniel.

Nytt

Nu kan alumnerna hitta till SLU igen

Efter över ett års tomrum är nu SLU:s alumniverksamhet igång igen. Magnus Ljung och Jane Geismar, vid SLU Omvärld i Skara, håller i trådarna.

En alumn är en person som utexaminerats från universitetet och som lärosätet behåller kontakten med. Syftet är att anställda samt nuvarande studenter ska etablera ett utbyte med tidigare studenter som skaffat sig en ny plattform ute i samhälle och näringsliv.

– Fortbildning och kompetensutveckling är de viktigaste områdena där vi tror att det finns ett stort behov hos alumnerna och en potential hos universitetet för att knyta kontakter, säger Magnus Ljung.

Han är sedan 1 oktober förra året anställd av SLU Omvärld och utsågs från årsskiftet till ny koordinator, på tio procents arbetstid, för alumniverksamheten. Magnus är en välkänd profil på kommunikationsområdet inom SLU. Han disputerade 2001 på gemensamma lärande- och beslutsprocesser för en hållbar utveckling av jordbruket.

Jane sköter hemsidan

Det löpande arbetet med hemsidan för SLU Alumni och att utveckla alumniverksamheten har Jane Geismar på halvtid. Hon jobbar i övrigt på Kompetenscentrum smådjur tio resp. SLU Omvärld 40 procent.

Magnus säger sig alltid ha haft ett intresse för utveckling av utbildning och kontakter mellan lärosäte och omgivande samhälle. Han har varit ordförande i en programnämnd och i Agronomförbundet.

– Jag är intresserad av att bygga broar mellan universitet och arbetsliv och se hur vi kan bistå samhälle och näring i kompetensutveckling. Men också att vara ett aktivt stöd åt SLU :s institutioner och fakulteter i deras nätverksskapande.

Skara bra utgångspunkt

Att alumniverksamheten nu hamnat i Skara är ingen slump.

– Det är av olika skäl. Dels har min fru och jag valt att flytta ned till Falköping och köpt ett lantbruk här. Dels har man stor erfarenhet av uppdragsutbildning och forskningssamverkan vid SLU Omvärld i Skara, säger Magnus.

– Men SLU Alumni är bara ett stöd för alumnerna att hitta en ingång till SLU. Orterna är bättre på direkta kontakter med respektive studenter.

Han pekar ut de kontaktpersoner som finns på övriga huvudorter: Philip Chiverton, Ultuna, Göran Sjöberg, Umeå, Carl-Magnus Dolby, Alnarp.

Foto: Janne Andersson

Text: Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

– Jag är intresserad av att bygga broar mellan universitet och arbetsliv och se hur vi kan bistå samhälle och näring i kompetensutveckling, säger Magnus Ljung, ny koordinator för SLU Alumni.

Hur kommer ni att lägga upp arbetet?

"Kartlägga behov"

– Vi kommer att ta kontakt med yrkes- och kollegiala föreningar och tala om att vi är igång igen med SLU Alumni. Vi ska kartlägga behov.

Sedan tidigare finns 1 369 registrerade f.d. studenter i SLU Alumnis databas.

Blir det någon förändring jämfört med tidigare verksamhet?

– Vi kommer inte att skicka ut något nyhetsbrev. Vi ska jobba med webb och e-post. Alumnerna ska kopplas tydligare till universitetet direkt.

– Det finns väldigt mycket man skulle kunna göra – men vi måste jobba behovsstyrt, säger Magnus Ljung avslutningsvis.

» [Här finns SLU Alumni](#)

Nytt

Movium bolagiseras?

Bilda bolag av Movium, centrum för stadens utemiljö, föreslår en utredning som sett över verksamheten efter 25 lyckosamma år.

Länken som Movium har mellan praktiker och forskare är unik och blir allt viktigare i ett samhälle, där många upplever att det är svårt att satsa på bra utemiljö trots att frågan bland brukarna – medborgarna – känns allt viktigare för avkoppling och hälsa.

Moviums programstyrelse har enigt ställt sig bakom ett utredningsförslag som innebär att Movium omvandlas till att bli ett litet men vasst bolag.

Fortsatt kopplat till SLU

Enligt förslaget ska Movium, liksom tidigare, vara kopplat till SLU. Bolaget ska ha få men aktiva ägare, i förslaget nämns SLU och Sveriges kommuner och landsting som tänkbara investerare av aktiekapital. Ett branschråd med representanter för viktiga huvudmän som hanterar frågor kring stadens utemiljö, såsom kommuner, kyrkogårdssektorn, bostadsförvaltare m.fl, ska vara kopplat till Movium.

Bolagsformen skapar möjligheter för Movium att på ett mer effektivt och affärsmässigt sätt vara en länk mellan praktik och forskning, till exempel när det gäller att initiera utvecklingsarbete och bedriva kunskapsförmedling. Som bolag får Movium större flexibilitet och rörelsefrihet för att hantera resurser. Det gäller att slå vakt om det förtroende som Movium har i branschen och att genom en neutral plattform ytterligare kunna förstärka den bild av saklighet och trovärdighet som Movium har byggt upp under sin hittillsvarande verksamhet.

Förslaget ska nu förankras

Utredningsförslaget ska nu närmast förankras på olika sätt, bland annat på Jordbruks- och Miljödepartementen, inom SLU:s ledning, hos intressenter inom branschen, fackliga organisationer m.fl.

Movium har sedan 1980 fungerat som länk mellan forskarvärld och praktiker i näringsliv och offentlig verksamhet. Frågor om planering, anläggning, förvaltning och användning av staden och dess nära omgivningar har stått i fokus. Verksamheten leds av en programstyrelse med företrädare för samhälle, näringsliv och universitet. Movium sorterar sedan i januari 2004 under LTJ-fakulteten vid SLU Alnarp.

I budgetarbetet under fjolåret konstaterades att verksamheten, bl.a. beroende på minskade externa anslag, skulle gå med kraftigt underskott 2005. SLU och Moviums programstyrelse krävde akuta åtgärder och en utredningsgrupp tillsattes omgående för att staka ut Moviums framtid.

Sten Göransson, som har varit verksamhetsledare för Movium i tio år, begärde i november 2004 att få avgå som chef med omedelbar verkan. Göran Nilsson, statskonsulent på Movium, har förordnats som verksamhetsledare.

Text: Anette Neldestam
Anette.Neldestam@adm.slu.se

Fakta

Utredningsgruppens medlemmar

Lars Hågbrandt, samhällsbyggnadschef i Linköpings kommun, Ole Andersson, stadsträdgårdsmästare i Helsingborgs stad, Edit Ugrai, stadsträdgårdsmästare i Alingsås och ordförande i Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare, Jan-Olof Hågmark, kyrkogårdschef i Borås, Tiina Sarap, prefekt vid Landskapsplanering, SLU Alnarp, Allan Karlsson, styrelseordförande i MVB-koncernen och före detta vd i MKB och SABO.

Koordinator och ledare för gruppen var Bengt E Svensson, konsult, Motivationshuset AB.

» [Läs mer om Movium](#)

Nytt

Natur, hälsa och trädgård i nytt program i Alnarp

SLU Alnarp lanserar med start i höst en ny utbildning inom det högaktuella området Natur, hälsa och trädgård. Det är ett magisterprogram med ämnesbredd som omfattar 40 poäng.

Bredden betyder att personer med olika yrkesbakgrund, med exempelvis så skilda utbildningar som sjuksköterska, lärare, psykolog, arbetsterapeut, landskapsingenjör eller fysisk planerare är välkomna att söka. Behörighetskravet är att minst 120 poäng i en akademisk examen fullgjorts. Utbildningen består av tre delkurser och året avslutas med ett examensarbete om 10 poäng.

Den unika utbildningen har utformats av en grupp forskare och doktorander vid Landskapsplanering, SLU Alnarp, där speciellt Patrik Grahn varit drivande. Deras forskning ligger i framkanten, såväl nationellt som internationellt, och knyter ihop landskapsarkitektur med andra yrkeskategorier i syfte att utvärdera och utveckla den fysiska miljön.

"Tiden mogen nu"

– Tiden är nu mogen att föra ut forskningsresultat om hur viktigt natur och trädgård är både vid rehabilitering och vid förebyggande av ohälsa, säger Ulrika Stigsdotter som snart doktorerar inom ämnet.

– Intresset för kurser inom området hälsa och trädgård har varit stort, berättar Fredrika Mårtensson, som är miljöpsykolog i botten. Magisterprogrammet är mer gediget än enstaka kurser. Det ger en beredskap att förstå sammanhangen mellan människa och miljö i olika verksamheter men kan också fungera som en förberedelse till forskning.

Behövs en sådan här utbildning? Gruppen svarar samfällt ja!. Flera forskningsresultat visar på hur viktigt det är med natur för människans välbefinnande. Vidare finns det ett politiskt formulerat miljökvalitetsmål. Hälsa och natur är viktigt att satsa på inte minst med bakgrund av det ökade ohälsotalet kopplat till stress. Det förebyggande arbetet kring barns utomhusmiljöer som forskargruppen spelat en aktiv roll i ligger i linje med dessa framtidsvisioner.

Arbeta med folkhälsa och upplevelser

Efter utbildningen kan studenterna, beroende på bakgrund, arbeta som folkhälsoplanerare, inom turism och rekreation, upplevelseindustri eller förvaltning och utveckling av bostadsmiljöer och skolgårdar, för att ge några exempel.

Foto: Boel Sandskär

Text: Boel Sandskär

Forskargruppen som sitter i ett hus jämte Rehabträdgården ser fram emot att ge den nya magisterutbildningen i höst. Från vänster ses Anna Bengtsson, Ulrika Stigsdotter och Fredrika Mårtensson.

Natur, hälsa och trädgård är ledord för Patrik Grahn som njuter i Alnarpsparken.

Nytt

Rekryteringsturné för Mat & Teknologi rullar

En buss med studenter, ingenjörer, kex och kataloger – vem blir inte nyfiken på den? Detta är rekrytering på nytt sätt genom att rulla fram på vägarna i vårt avlånga land och besöka gymnasieskolor.

Ida Bruun, som är livsmedelsingenjör och projektansvarig berättar att man kommer att besöka 80-100 skolor från Kiruna till Ystad:

– Turnén startade 24 januari och kommer att hålla på till och med 8 april. Vi finns på plats med ett "bokbord" i foajén, cafeteria, utanför matsalen eller utanför klassrummen.

Medverkande i turnén är studenter från årskurs 1-3 på livsmedelsingenjörsprogrammet och två anställda livsmedelsingenjörer. Väl på plats i skolorna når man eleverna med kex eller tablettaskar, från sponsorer och SLU. En ny broschyr och SLU:s programkatalog finns givetvis med vilket också gynnar resten av universitetets utbildningar.

"Direktkontakt med lärare och elever"

– Studievägledarna är ibland dåliga på att visa upp sig medan naturlärarna är bra. På vissa skolor får man direktkontakt både med lärare och med elever. I Norrköping hälsade rektor oss välkomna, i en annan skola träffade vi på en gammal Skaradjäkne som ville höra om hur det är i Skara, säger Ida Bruun.

Turnépersonalen upplever att det är skillnad mellan skolorna, från vaktmästaren som inte tycker det verkar vara någon vits med att plugga till rektorer och elever som är mycket positiva. Många frågar också om Bert Karlsson, har han något med detta att göra? På naturbruksgymnasierna där det finns färre NV-elever får SLU:arna även berätta om utbildningen för eleverna i klassrummen.

Gunnar Malmfors som är ansvarig för utbildningen säger att idén med bussen kom till under ett möte där Skara studentkår och platschefen Margareta Stigson deltog.

Sponsrad turné

– Vi sökte och fick 350 000 kronor från Agroväst och därmed kunde vi anställa Ida Bruun i fem månader. Ytterligare samarbete har skett med Skara studentkår, Swedish Meats, Dafgårds och Arla som bistått med varuprover och rollups (presentationsskärmar), säger Gunnar Malmfors.

Broschyrer tillverkades och tablettaskar rekvirerades, bussen dekorerades och en kampanjhemsida gjordes av en student i årskurs tre, som är länkad till SLU:s webbplats.

» [Se bussens turnéplan här](#)

Foto: Vanja Sandgren

Text: Vanja Sandgren
vanja.sandgren@omv.slu.se

Ida Bruun, Simone Volcevska och Gunnar Malmfors i startgrupparna.

Fakta

Rekrytering igår och idag

Den tidigare livsmedelsingenjörsutbildningen har uppmärksammats med hjälp av "Smakstarten – Livsviktigt Skaraborg". Det är en regionalt finansierad informationsinsats riktad till Skaraborgs gymnasieskolor och ungdomar som gått NV-programmet. De fick en inbjudan till en provsmakningsdag med choklad och mjölkprodukter.

Man gjorde ett flertal utskick och gensvaret år 2003 var bra. Däremot var rekryteringsnivån år 2004 låg och man måste hitta på något nytt. I en utvärdering såg man att ordet livsmedel inte intresserar ungdomar.

– Vi har bytt namn på utbildningen till Mat&Teknologi. Andra insatser är bland annat brev till samtliga arbetsförmedlingar, annonsering, deltagande i utbildningsmässor för Komvux-studerande i Göteborg, SLU:s egen ordinarie gymnasieturné och högskoledag. Tillsammans med vår turné och webbkampanj hoppas vi kunna intressera studenter för mat och

i förlängningen att de vill börja studera hos oss, säger Gunnar Malmfors.

Nytt

Katters fortplantning Evas ämne i radion

– Det är nyttigt att få formulera och motivera sin forskning på ett enklare sätt. Om den är meningsfull så måste man kunna förklara den.

Eva Axné, Kliniska vetenskaper, forskar på kattdjurs fortplantningsorgan. Hon ställde upp i Radio Upplands forskningsintervju den 8 februari.

Under mer än tio år har SLU Uppsala och Uppsala universitet delat på en stående programpunkt i lokalradion. Varannan tisdag året om, med uppehåll för sommar och jul, har SLU därmed kunnat nå ut till en stor allmänhet i en tilltalande form.

– Jag tycker att det hör till en forskares uppgifter att föra ut sin forskning till allmänheten. Jag tycker att det fungerade bra, säger Eva Axné strax efter att mikrofonen kopplats ur och sändningen avslutats.

– De flesta lyssnare är kanske bara intresserade av en liten introduktion. Många kanske inte vet att vi forskar på kattdjur och varför vi gör det.

Öppen och avspänd dialog

Programtiden är kort, den forskare som väljs ut att vara med har bara drygt tio minuter på sig att presentera sina rön på populärvetenskapligt vis. Det går till som så att en reporter från Radio Uppland åker till forskarens arbetsplats, alternativt en lämplig annan plats som t.ex. en skog om det handlar om träd, ett stall om det handlar om lantbrukets djur eller dylikt. Reportern har i förväg fått ett A4-papper med kort introduktion till den forskning som ska tas upp, som utvald forskare själv skrivit. Utifrån detta underlag ställer sedan reportern frågor och forskaren svarar. Programmet har karaktär av en öppen, avspänd dialog dem emellan. Samtalet brukar både inramas och avbrytas på mitten av musik.

Undertecknad brukar välja ut de forskare och doktorander som ska vara med. En god hjälp i urvalet är de pressmeddelanden som går ut från SLU, främst om aktuella disputationer. Ibland kommer det tips på lämpliga personer att ha med i programmet, men just från institutionerna är det magert med sådana förslag.

Olika ämnen gör sig förmodligen olika bra i radio, helst ska det ju höras något typiskt ljud under sändningen men det hör ändå till ovanligheterna att vi lyckas med det. Eva disputerade år 2000 på spermiers mognad och morfologi (utseende) hos tamkatter. Det är vanligt med felaktigheter i deras spermier och Eva försöker förstå vad som är normalt i sammanhanget.

Vill rädda amurleoparden

De flesta av de 37 kattarterna är hotade, så hennes forskning kan få betydelse för att t.ex. rädda en del av dessa genom avel i djurparker. Hon är bl.a. intresserad av den vackra och ovanliga

Foto: Mikael Propst

Text: Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

Eva Axné, Kliniska vetenskaper, intervjuas av Emma Englund, Radio Uppland. Forskningsprogrammen har sänts varannan tisdag i över tio års tid.

Fakta

Fotnot:

Vill du vara med i lokalradion och berätta om din forskning? Eller känner du någon som skulle passa? Kontakta Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

Tisdag den 22 februari kan du höra Niklas Cserhalmi, som disputerade den 17 december 2004, tala på temat "Hade djuren det bättre förr? Programmet börjar ca kl 10.05 och håller på fram till närmare kl 10.30 i P4 Radio Uppland.

amurleoparden.

Var det första gången du var med i radio?

– Jag har varit med en gång tidigare. Det hade stått i Aftonbladet om en blandning av tiger och hund, en huger. Då ringde lokalradion och frågade mig om det var möjligt. Det är omöjligt – de är för olika i sina kromosomer. Jag fick säga några meningar då, berättar Eva.

Hur kändes det att vara med denna gång?

– Det kändes bra under intervjun. Jag var lite nervös för direktsändningen. Annars är man van vid att tala t.ex. på kongresser. Men då är det en annan publik och situation.

– Det är en utmaning att uttrycka sig enkelt och undvika fackuttryck och förklara varför man gör det man gör.

Gick igenom försök

Hade du förberett dig på något särskilt sätt?

– Jag hade samlat lite bilder och gått igenom mina försök. Jag skrev ett A4-papper om min forskning och gick där igenom vilka delar som skulle presenteras och som kunde vara av intresse och vilka vinklingar vi skulle ha, säger Eva.

I vanliga fall brukar Bengt Götegård vara reporter men sedan föregående SLU-program, då Maria Jonsson från Skogens produkter och marknader var med, så är det Emma Englund som gör intervjuerna. Hon är ung och ganska ny på radion, har ett vikariat till sista augusti, och säger så här om att komma ut till forskarna:

– Jättespännande. Lite svårt ibland. Det är ämnen som jag inte har en aning om. Som förra gången då det handlade om stormfällda träd. Men jag lär mig otroligt mycket.

"Det är en utmaning"

Hur fungerar programformen att på mindre än en kvart förklara vetenskap?

– Det är en utmaning. Det fungerar bra både för mig och forskaren. Ibland när man har mer tid för att gå på djupet är det inte säkert att det är bra för lyssnaren. Men ibland önskar man lite längre tid, säger Emma.

Är det något område inom SLU:s verksamhet som du skulle vilja ta upp?

– Djuretik. Hur används djur i forskningen? Är det befogat? En del forskning är omdiskuterad. Detta är en aktuell fråga.

Nytt

Skogsfakulteten diskuterade utbildningen med näringen

Fakulteten för skogsvetenskap möter denna vår företrädare för näringarna i två omgångar. Den 25 januari låg fokus på utbildningsfrågor. Mötet hölls hos Kungliga skogs- och lantbruksakademien (KSLA) i Stocholm.

Från SLU deltog såväl rektor Ann-Christin Bylund som vicerektor Kristina Glimelius, vid sidan av skogsfakultetens dekanus, studierektorer och utbildningsadministratörer.

Fakulteten informerade om de högre skogliga utbildningarna, däribland det nya fyraåriga Miljöövervakningsprogrammet – skog, mark och vatten. Skogsakademikerna informerade om arbetsmarknadsläget och efterfrågeanalyser, och studentkåren presenterade studenternas syn på utbildningarna. Marknadsföring och rekrytering behandlades också, innan man bänkade sig för en diskussion i mindre grupper.

Här är i punktform och något förkortat några av gruppernas huvudpunkter, sammanställda av studierektorerna Anders Karlsson och Anders Alanärä.

Kvalitetskraven måste upprätthållas

- Utbildningarnas kvalitet är av stor vikt för den skogliga näringen. SLU måste upprätthålla kvalitetskraven.
- Avvägningen mellan att utbilda generalister kontra specialister diskuterades. Det finns behov av bägge kategorierna. Många framhöll att de skogliga utbildningarna inom SLU kännetecknas av bredd - den är viktig för näringen, men "snuttifiera" inte för mycket, var rådet. Skogsfakulteten ska bibehålla den ämnesbredd som finns inom dagens utbildningar, eftersom det är viktigt att kunna förse den skogliga sektorn med olika kompetenser. Det finns ett samband mellan organisationens storlek och dess behov av kompetens: mindre organisationer – generalister, och större organisationer – specialister.
- Skola studenterna så att de får god inlärningsförmåga. Utveckla personliga generella färdigheter och förmåga att arbeta i grupp inom ordinarie kurser, skapa inte nya speciella kurser för detta ändamål. Det är viktigt att studenterna får chans att öva sin generella kompetens regelbundet och genom hela utbildningen.

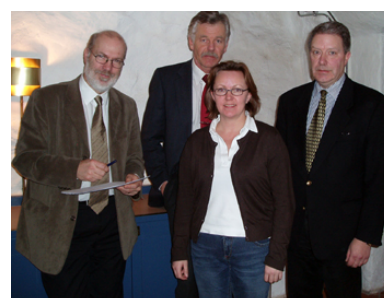
Kortare utbildningar behövs

- Det finns ett fortsatt behov av kortare yrkesutbildning.
- Rekrytering av studenter till skogliga utbildningar är en gemensam, viktig fråga för skogsbranschen och skogsfakulteten/SLU, där även skogsbranschen har ett stort

Foto: Marianne Wibom

Text: Sven-Olov Bylund
Sven-Olov.Bylund@adm.slu.se

Här är några av dem som diskuterade utbildningsfrågor på KSLA: fr.v. skogsfakultetens dekanus Jan-Erik Hällgren, Jan Fryk, Skogforsk, Teresa Hansson, skogsmästarkåren, och Tommy Karlsson, Investment AB Borgen.

ansvar. Näringsens behov av olika kompetenser måste kunna förmedlas till studenterna. En bättre bild av näringsens kompetensbehov skulle kunna användas i marknadsföringsinsatser för utbildningen. Näringslivet och skogsfakulteten skulle kunna samarbeta bättre, till exempel genom att öppna för praktik.

- Ge ny kunskap genom en stark koppling mellan forskning och grundutbildning, och behåll branshperspektivet inom utbildning och forskning – det är SLU:s nisch!
- Bologna-processen var förstas på tapeten. Det nya 3+2-systemet rymmer både problem och möjligheter med. Förändra inte för mycket, det är viktigt att det nya jägmästarprogrammet får hitta sina former, var rådet.

Fortbildning efterfrågas

- Skapa goda möjligheter till fortbildning för yrkesverksamma. Fler fristående kurser med koppling till skogssektorn behövs.
- Gruppen berörde även kompetenser som saknas i dagens utbildningar. Grundläggande fakta får ibland stryka på foten för viljan att behandla nya rön, tyckte någon. Mer praktik behövs för att utveckla "köttögat" (förmågan att intuitivt "läsa av skogen"). Att uttrycka sig skriftligt är mycket viktigt.

Den 7 mars inbjuder SLU till möte i Umeå med företrädare för de gröna näringarna. Inbjudna är företrädare för företag, myndigheter och organisationer. Lantbrukssidan finns med, Röbbäcksdalen är ju SLU:s andra enhet i Umeå. Några av företrädarna utifrån har inbjudits att förbereda inlägg i vilka de funderar kring vad SLU kan göra. Såväl skog, lantbruk, miljö och naturbrukande i olika former kommer att uppmärksammas.

Nytt

Var fjärde tik sjuk i livmodern

Livmoderinflammation är hundsläktets stora "kvinnosjukdom". En fjärdedel av alla tikar får sjukdomen innan de når tio års ålder. Hos en del raser, som t ex berner sennerhund och rottweiler, drabbas upp till 50 procent av tikarna.

– För vissa tikar kan sjukdomen bli så akut att de faktiskt avlider, medan andra har ganska lindriga symptom under lång tid, säger veterinär Ragnvi Hagman som i en doktorsavhandling vid SLU har studerat livmoderinflammation hos tikar.

Trots att det redan har gjorts forskning kring livmoderinflammation både i Sverige och utomlands, finns det fortfarande många obesvarade frågor varför sjukdomen uppstår.

– Forskningen kring den här sjukdomen är som att lägga pussel. Det finns ett flertal faktorer som kan ligga bakom och det är viktigt att få hela bilden klar. Min avhandling bygger på flera studier med olika frågeställningar.

– Bland de intressanta fynden finns till exempel förhöjda prostaglandinhalter i blodet hos de tikar som visade sig ha ett förstadium till livmoderinflammation. Genom ett enkelt blodprov kan det förhoppningsvis bli möjligt att i framtiden skilja ut de tikar som kräver mer akuta ingrepp än andra när de tagits in för vård på klinik.

Rubbade hormoner

En infektion i livmodern kan vara både akut och kronisk. Den akuta kan komma efter en parning, inseminering eller besvärlig valpning och orsakas av bakterier. Den kroniska, som kallas pyometra, drabbar i första hand medelålders och äldre tikar och uppstår så gott som alltid inom två månader efter löpning. Den orsakas i grunden av en hormonell rubbning där könshormonet progesteron spelar en betydande roll.

Progesteronets uppgift är att skapa rätt miljö i livmodern för eventuella foster. Hos de flesta djurslag är progesteronproduktionen hög enbart om djuret är dräktigt. Hos tikar däremot är progesteronnivån hög i cirka 60-70 dagar efter löpning oavsett om de är dräktiga eller inte.

Progesteron stimulerar tillväxt av slemhinnan och ökar slemproduktionen samtidigt som livmoderns rörelser hämmas. Denna miljö ökar risken för en bakteriell infektion. Bakterierna kommer till livmodern antingen via livmodermunnen från tikens slida eller via blodet. Den vanligaste bakterien som orsakar pyometra är *Escherichia.coli*.

För att verkligen bli av med problemet är det i princip bara operation, där livmoder och äggstockar avlägsnas, som rekommenderas. Medicinering är ett annat alternativ, med vissa undantag, men då är det vanligt med återfall.

Foto: Carin Wrangle

Text: Carin Wrangle
Carin.Wrangle@adm.slu.se

Veterinär Ragnvi Hagman har i en doktorsavhandling studerat livmoderinflammation hos tikar.

Vissa raser mer utsatta

Ragnvi Hagman har studerat fem olika områden som var och en, samt tillsammans, kan påverka uppkomsten av pyometra. Försäkringsbolaget Agrias databas för hund har varit en viktig källa för information. Totalt studerades 30 olika hundraser under åren 1995-1996.

– Via den kunde jag konstatera att en fjärdedel av alla tikar, oavsett ras, drabbas innan tio års ålder, och att vissa raser hade märkbart högre risk. Till exempel drabbas 54 procent av berner sennerhundar och 50 procent av rottweilertikarna. Sjukdomen är även ganska vanlig hos cavalier king charles spaniel, långhårig collie, golden retriever och engelsk cockerspaniel, medan raser som schäfer, drever, tax och hamiltonstövare, som ofta används för jakt, har lägre risk att utveckla sjukdomen.

Även förekomsten av bakterier hos tikarna har studerats i avhandlingen. Sedan tidigare vet man att E-coli.-bakterierna naturligt finns i djurets kropp men att de under speciella omständigheter aktiveras. Genom att studera bakteriernas DNA-mönster, försökte Ragnvi undersöka om de sjukdomsframkallande bakterierna spreds mellan olika tikar.

Hoppas kunna förebygga

– Drömmen vore att få fram en förebyggande behandling, kanske ett vaccin, för att tikarna ska slippa att bli sjuka. Man har ju tidigare antagit att tikar som fått en kull valpar är skyddade men det har vi börjat tvivla på. Just nu pågår det faktiskt en studie här på institutionen för kirurgi och medicin, smådjur, som undersöker om en valpning verkligen ger något skydd.

Hos tikar som insjuknar i pyometra ökar endotoxinhalten i blodet. I vissa fall kan ökningen bli så plötslig att levern, som i normala fall tar hand om giftet, inte hinner med. Då sätts inflammatoriska processer igång som i värsta fall kan leda till tikens död efter bara några timmar. Varje år är det drygt fyra procent som avlider på grund av pyometra.

– Det här är en sjukdom som verkligen tas på allvar ute på veterinärklinikerna, säger Ragnvi Hagman. Man vet i dag att förloppet kan vara mycket snabbt och symptomen är i de flesta fall ganska tydliga.

Dålig aptit och kräkningar

De typiska symptomen är att tikarna dricker och kissar mycket, får dålig aptit, kräkningar och diarré. Ibland även variga vaginala flytningar. Vid endotoxinpåverkan kan de sjuka tikarna dessutom drabbas av ökad hjärtfrekvens och chock.

– Men att i en akut situation kunna mäta endotoxiner kräver en metod som är dyr och invecklad. Där har jag i stället funnit att mätningar av prostglandinhalten ger minst lika bra indikation på hur akut tillståndet är för den undersökta tiken. Min förhoppning är att det på sikt går att ta fram ett snabbt och enkelt diagnostiskt test för pyometra, säger Ragnvi Hagman.

Fotnot:

Endotoxin är giftiga ämnen som finns i cellväggen hos flertalet bakteriearter. De avsondras inte utan frigörs när bakteriecellen

spricker.

Ragnvi Hagman, Kirurgi och medicin, smådjur, försvarade sin doktorsavhandling den 11 februari.

Nytt

Uta forskar på skrämda hästar

Hur är det att som ung forskarstuderande komma till Sverige? För Uta von Borstel skapar forskning om häst internationella möjligheter.

Uta von Borstel, härstammar från gården Borstel, är 25 år och tysk agronom. Sedan i maj 2004 har Uta bott i Skara och forskat på förhållandet människa-häst vid Husdjurens miljö och hälsa.

Och det där med hästar, det ligger i generna.

– Farfar var hästuppfödare och jag växte upp i Celle, nära Hannover. Celle är centrum för den tyska ridhästrasen hannoveraner och där fick jag möjlighet att köra, rida dressyr och träna voltige, säger Uta.

Från Tyskland ledde hästintresset till Island där Uta mjölkade kor, skördade hö och tränade hästar. Isländska lärde hon sig också, i alla fall den vokabulär som gör att hon kan kommunicera om kor, hästar och foder.

Forskning förde henne till Kanada

Uta fick också en häst, Jólnir, i present av familjen hon arbetade hos. Jólnir är en mer eller mindre vild varelse som Uta påbörjade tämjningen av innan utbildning och forskning förde henne vidare till Kanada.

– De grundläggande studierna gjorde jag i Tyskland med specialisering på animal science. Vid University of Guelph i Kanada fortsatte jag sedan med studier om uppfödning och beteende.

Kopplingen mellan Guelph och Skara, hur ser den ut?

– Min handledare Ian Duncan visste att jag tycker om det nordiska klimatet, livet och länderna. Han kontaktade Linda Keeling, professor i djurskydd vid SLU, som har goda kontakter inom hästvärlden i Sverige. Linda var positiv och hade ett projekt på gång.

Forskningen då? Vad handlar den om?

– Jag har gjort två studier, i den ena har jag studerat samspelet mellan ryttaren och hästen, om och hur rädsla och nervositet kan överföras mellan individerna.

Mätte hjärtfrekvens hos häst och ryttare

Uta har mätt hjärtfrekvensen hos både häst och ryttare. Med hjälp av en pulsmätare på armen på ryttaren och en under sadelgjorden på hästen utfördes mätningarna. Hästarna fick börja med att trava ett varv innan försöket startade för att inte blanda ihop arbetspuls med "skrämsepuls".

Hästarna var tränade på en klocksignal som varnade för att något skulle inträffa. Först hördes klocksignalen, sedan sprutades en

Foto: Vanja Sandgren

Text: Vanja Sandgren
vanja.sandgren@omv.slu.se

Uta von Borstel med uppmärksam(mad) häst. Hästen heter Odie och härstammar från Holland.

vattenstråle från en vattenpistol på hästen. Ryttarna informerades om att ett skott från en startpistol skulle avlossas i samband med ljudsignalen.

Man kunde tydligt se hur hjärtfrekvensen gick upp hos hästen i samband med att signalen utlöstes – trots att skrämselfattacken sedan aldrig inträffade. Hos ryttaren var det mer osäkert, Uta kan inte ännu se några signifikanta resultat här. En sammanställning av studien kommer att vara klar om cirka 4-5 månader.

– Den andra studien gick ut på att skrämna dressyr- och hopphästar för att sedan se hur lång tid det tog för hästarna att lugna ner sig och börja äta havre efter att de blivit skrämmda.

Från ingen reaktion till flykt

Plastmattor drogs på marken medan en medhjälpare höll i en longerlina, utan att försöka påverka hästen. Plastmattan drogs upprepade gånger framför hästen och mätningar gjordes på styrkan på reaktionen inom skalan 0-4, från ingen reaktion till flykt. I studien användes både äldre utbildade och yngre utbildade hästar.

– Det var fina hästar med och inte svårt att hitta ägare som ville ställa upp med sin häst, säger Uta som också haft hjälp av hästar och personal från Naturbruksgymnasiet Uddetorp i Skara, Strömsholm och privatpersoner i hela landet.

Hur gick det då? Jo, en första slutledning är att dressyrhästarna var mer rädda och regerade starkare än hopphästarna oberoende av träningsstatus eller ålder.

Nu håller Uta som bäst på att sammanställa sina resultat för att sedan resa tillbaka till Kanada. Det kommer att ta ytterligare två till tre år och fyra artiklar till innan hon är färdig med sin PhD-examen. Ett uppslag inför nya studier om djurens välfärd är att undersöka om hästar gillar vissa ryttare och ridstilar mer än andra.

Hur har det varit att bo i Sverige?

– Jag har trivts i Skara som är en bra plats att leva och studera i. Jag är inte en sådan person att jag letar efter partylivet, men här finns det mycket! Jag har haft ett mer socialt liv här än i Kanada, inte minst på grund av studentlivet, avslutar Uta von Borstel.

Nytt

Fransk TV intervjuade Catherine

Nyligen hamnade Catherine Bellini, forskare vid Umeå Plant Science Centre och Skoglig genetik och växtfysiologi i Umeå, i den massmediala hetluften.

Fransk TV flög upp från Paris enbart för att intervju Catherine Bellini.

– Intervjun gjordes med anledning av att en ny fransk forskningsproposition lagts fram. Franska forskare är inte alls nöjda med propositionens innehåll och anser att det behövs både mer pengar och fler forskartjänster, berättar Catherine.

Catherine bestämde sig för att flytta till Sverige och Umeå, trots att hon hade en fast tjänst som Research Director (det motsvarar en professur) vid Institut National de la Recherche Agronomique (INRA). Hon arbetade vid Laboratoire de Biologie Cellulaire i Versailles, i sydvästra Paris. Hon, liksom många av hennes kolleger, fick svårt att utveckla de egna projekten.

– Ända sedan 1996 samarbetade jag med Göran Sandberg i Umeå, och det samarbetet var så intressant och stimulerande att jag bestämde mig för att komma och arbeta inom UPSC, i första hand i två år. Sedan erbjöd Göran mig att ingå i Centre of Developmental Biology, som han fick pengar till från Stiftelsen för strategisk forskning.

Förra året sökte och fick jag pengar från både Formas och Vetenskapsrådet. Nu håller vi på att sluta ett bilateralt avtal mellan INRA och UPSC för att främja samarbete och utbyte mellan forskningsgrupper på de båda instituten.

TV-teamet kom från TV-kanalen France 3 och det politiska programmet "France Europe Express", vilket leds av Christine Ockrent. Man besökte enbart Umeå. TV-inslaget kommer att sändas i mars.

» [Läs mer om Umeå Plant Science Centre som populär arbetsplats](#)

Foto: Sven-Olov Bylund

Text: Sven-Olov Bylund
Sven-Olov.Bylund@adm.slu.se

Catherine Bellini (till vänster intervjuades för fransk TV av Marie-Pierre Courtellement och Virginie Herz (med TV-kameran).

Omvärlden

Meny för samman adept med mentor

– Det är bra med någon som ser på ens verksamhet med klara ögon och ifrågasätter och kommer med reflektioner.

Eva Thuresson, grundare av Allé-butik, servering och catering, deltar just nu i Menys mentorskapsprogram.

Eva Thuresson deltog i en Menycirkel i produktutveckling, och sen beslöt hon att även söka till mentorskapsprogrammet som drog igång i maj 2004, med sammanlagt 22 mentor/adeptpar. Sin mentor ser hon som ett bollplank och som en snabb källa till kunskap på de områden hon själv inte har tid att läsa in sig på:

– Mentorn blir som en coach som får en att tänka till lite extra, men som även uppmuntrar och ger tips på andra inom akademikervärlden som man skulle kunna ha nytta av.

Träffas tio gånger

Mentorskapsprogrammet sträcker sig över ett år. Under den tiden har adepten kontakt med sin mentor, som är en erfaren person med bra nätverk och som arbetar inom forskningsvärlden. Adept och mentor planerar in tio egna träffar. Dessutom träffas samtliga mentorer och adepter i programmet till gemensamma regionala möten. Ofta gör man också en studieresa tillsammans.

Ett år går fort! Nu är det snart dags att avsluta mentorskapsprogrammet 2004. Gruppen kommer ändå att fortsätta träffas, fast under lite andra former. De har ju bildat ett eget nätverk.

Eva tar med sig sina erfarenheter och sitt nya nätverk till sin dagliga verksamhet:

– Jag vill hela tiden utvecklas och komma vidare i mitt arbete. Dessutom har jag en trogen kundkrets som jag gärna vill presentera nya idéer för!

Mentorn öppnar dörrar

Menys mentorskapsprogram syftar till att öka livsmedelsföretags kontakter med forskning, skapa möjligheter för samarbete mellan universitet och näringsliv och bidra till såväl personlig som yrkesmässig utveckling.

Programmet vänder sig till små och medelstora livsmedelsföretag, som kan anmäla intresserade personer som adepter. Mentorerna kommer från universitetet och har anknytning till livsmedelsbranschen, organisationsutveckling, marknadsföring och/eller ledarskap. De har också starka nätverk i forskarvärlden och kontakter med livsmedelsindustrin.

Kunna se sin potential

Foto: Janne Andersson

Text: Maria Lingaas

– Mentorn blir som en coach som får en att tänka till lite extra, säger Eva Thuresson som grundat Allé-butik, servering och catering.

– Jag vill hela tiden utvecklas och komma vidare i mitt arbete, säger Eva Thuresson.

Fakta

Menyprogrammet är ett samarbete

Adepterna ska genom programmet få fördjupad medvetenhet om både sina egna och företagets starka sidor, få ökad kunskap om aktuella forskningsresultat och bli mer medvetna om möjliga förändringsstrategier för att kunna se sitt företags utvecklingspotential.

Utvärderingar av de tidigare programmen visar att adepterna upplevt sitt deltagande som ytterst positivt och att de fått ökad kunskap om framför allt produktutveckling, ledarskap och processutveckling. Så gott som alla tyckte att de blivit mer utvecklingsbenägna och fått utökad medvetenhet om omvärlden.

Ett nytt mentorskapsprogram, det fjärde i ordningen, startas nu på två orter, Uppsala och Lund. En mentor kan inte anmäla sig själv till programmet utan tillfrågas enbart efter rekommendation av någon annan.

» [Mera information om Meny finns här](#)

Menyprogrammet är ett samarbete mellan SLU, Institutet för livsmedel och bioteknik (SIK), Lunds universitet, Umeå universitet och Högskolan i Kalmar. Som ett av KK-stiftelsens expertkompetensprogram är uppdraget att främja samarbetet mellan företag och forskare, med syftet att på sikt öka Sveriges konkurrenskraft inom området livsmedel och bioteknik.

Antecknat

Jubilarer

30 år

19 februari **Matilda Olstorpe**, assistent
Mikrobiologi, Uppsala

19 februari **Tobias Edman**, doktorand
Sydsvensk skogsvetenskap, Alnarp

22 februari **Matti Stendahl**, doktorand
Skogens produkter och marknader, Uppsala

2 mars **Daniel Martinsson**, systemadministratör
IT-avdelningen, Alnarp

5 mars **Annica Thomsson**, doktorand
Jordbrukets biosystem och teknologi, Alnarp

7 mars **Pernilla Ellneskog**, forskare
Växtvetenskap, Alnarp

40 år

17 februari **Malin Barrlund**, försökstekniker
Norrländsk jordbruksvetenskap, Umeå

6 februari **Sigrun Dahlin**, forskare
Markvetenskap, Uppsala

20 februari **Anders Esselin**, informatör
Skoglig zooekologi, Umeå

8 mars **Lotta Enfält**, forskare
Livsmedelsvetenskap, Uppsala

50 år

17 februari **Peter Högberg**, professor
Skogsekologi, Umeå

22 februari **Kerstin Berglund**, forskarassistent
Markvetenskap, Uppsala

4 mars **Ami Bråholm**, institutionssekreterare
Landsbygdsutveckling, Uppsala

60 år

19 februari **Hjördis Andersson**, laboratorieassistent
Växtbiologi och skogsgenetik, Uppsala

Pensionärer i mars

Rudolf Kollenmark, skogstekniker
Skogsskötsel, Umeå

Antecknat

Konferens för ökad uppdragsutbildning

40 deltagare från 22 olika högskolor och universitet träffades nyligen i Alnarp för att diskutera samverkan för ökad uppdragsutbildning i framtiden. SLU Omvärld stod värd för en tvådagars konferens.

Text: Carl-Magnus Dolby

Christer Norr, Handelshögskolan i Stockholm, inledde med att berätta om sina egna erfarenheter av att sälja utbildning till företag och organisationer. Han pekade på de svårigheter som finns inom högskolevärlden att kunna nå ut till kunden (företag eller organisationer). Anledningen är att det finns olika kultur i att tänka och handla. Han menade att man från de högre lärosätena måste förändra rollen från att ge "produktorienterad kunskapsproduktion" till att genom "kundanpassade lösningar" nå fram till ett "utvecklat partnerskap". Det krävs därför i högre grad en utvecklande dialog mellan akademi och företag så att rätt och anpassad kunskap kan levereras.

Eva Engqvist, innovationsdirektör i Malmö stad, berättade om sitt samarbete med Malmö högskola och dit hon snart flyttar som vicerektor med ansvar för näringslivsfrågor. Hon såg positivt på framtiden med en bättre utvecklad samverkan mellan högskola och näringsliv, och som hon menade är ett måste för högskolan ska överleva i framtiden.

Under den andra konferensdagen dryftades internationell uppdragsutbildning. Christer Ågren från Sida berättade om de möjligheter som högskolor och universitet har att söka pengar från Sida för olika typer av uppdragsutbildning i s.k. Internationella Trainee Program (ITP). Detlef Clöwe från LUEAB, Lunds Universitet, redovisade några exempel på internationella uppdragsutbildningar från bl.a. Sida.

Deltagarna var mycket nöjda med de två dagarnas samvaro, där särskilt kvällsaktiviteten med middag och båtfärd i Köpenhamns hamn uppskattades. Även nästa års uppdragsutbildningskonferens kommer att arrangeras av SLU Omvärld och då förläggas till Umeå.

Bakom kulisserna

En dag på Ultunaposten

– Det är mycket i och ur. Mycket dörrar.

Kent Karlsson kör post åt SLU Uppsala. Många har sett den röda mercedesskåpbilen fara runt på campus. Reflex följde med, både på den inre och yttre turen.

Ultunapostens personal anländer vid sju-tiden på morgonen. Är inte gårdagens B-post redan sorterad så sker det nu. Strax efteråt kommer kollegorna på transportservice, Svante Nilsson och Peter Jansson, in med SLU:s samlade post från Posten inne i stan.

Gränserna mellan transport- och postservice är flytande. Egentligen är det bara Bengt Hjortzén som är "anställd" av Ultunaposten. De övriga tillhör transportservice, enligt personalkatalogen. Men här delar man på jobbet och rycker in där det behövs, och ställer upp för varandra. Posten måste ju hämtas och delas ut, varje dag.

Sorterar prover

Arbetet är noga schemalagt. Medan de övriga, denna tidiga morgon, sorterar den inkomna posten i olika fack för olika institutioner och avdelningar, sorterar Bengt prover som ska till enheten för klinisk kemi samt till Husdjursgenetik. Ibland är det vattenprover som ska till Miljöanalys, men inte idag.

Bengt Hjortzén sorterar prover som ska till enheten för klinisk kemi samt till Husdjursgenetik.

Han är snart tillbaka från denna första yttre tur och erbjuder Reflex att åka med på den första inre vändan. Sagt och gjort! Registrator Christina Nyberg tar emot den blå plastbacken, full med post till herrgården. Sedan tar vi vägen förbi Ultunabiblioteket och hämtar låneböcker.

Den inre turen omfattar alla verksamheter öster om Ulls väg, utom Markvetenskap som liksom övriga "kunder" hör till den yttre postturen.

– Det enda man ser på kuverten är boxnumret. Namnen ser man inte, säger Bengt.

Bruna internkuvert till Umeå...

Den som ser högarna med post och överblickar turerna förstår nog varför. Boxnumren gör postsorteringen praktiskt möjlig och bringar ordning i systemet. Så när dessa nummer fattas på kuverten uppstår problem. Saknas dessutom namn, blir det lite svårare ändå. Felkällorna är många; varje vecka kommer det t.ex. bruna internkuvert som ska till Umeå eller Skara. Och denna morgon har transportkillarna fått med sig en hel bunt med försändelser från Posten Uppsala som inte alls ska till SLU – så

Foto: Mikael Propst

Text: Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

– Det är bara på KC och Markvetenskap som vi går runt inne i husen, säger Kent Karlsson. Här lämnar han post på den sistnämnda institutionen.

Postterminalen på Rapskatan har ett företagspaket till Ekonomibyrån. Lisa på Uppsalaposten överlämnar paketet till Kent.

Fakta

Bildspelet om Ultunaposten

Förutom tidigare nämnda och visade personer i bild ses i bildspelet Anders Wesslén som sorterar in post i facken på Ultunaposten. Vi ser också registrator Christina Nyberg, universitetsledningens kansli, få besök av Bengt Hjortzén.

även Posten kan göra fel.

Christer Hoverberg visar ett kuvert från någon vid SLU – det saknar både mottagare och adress... Han kombinerar postjobbet dagtid med distansstudier på Lärarhögskolan, för att utbilda sig till lantbrukslärare. Christer trivs bra och framhåller det goda kamratskapet.

Efter en kort fikapaus slår klockan 08.30. Kent Karlsson har packat mercan full med blå lådor i ett system så att det motsvarar den yttre turens hämtning/lämning. Vi åker till Klinikcentrum (KC), går till biblioteket där, sedan väntar posthantering på idisslarmedicin, obstetrik och gynekologi, smådjur och stordjur, på promenaden förbi tvätt- och textilservice får vi en säck med tvätt som ska tillbaka till ägaren, vi hämtar och lämnar mer post på klinisk kemi, bilddiagnostik och sedan ut och en kort tur till Veterinärmedicinska föreningens kårhus.

– Det är bara på KC och Markvetenskap som vi går runt inne i husen. Det är kul, omväxlande – ett litet lyft, säger Kent.

Använder inpasseringskort

Han har rätt. På många andra ställen under dagen kommer vi bara innanför dörren och till en hylla där posten läggs i en hög. Så är det t.ex. på nästa anhalt, SVA, där V-fak har flera enheter. Här måste Kent ta fram ett inpasseringskort och slå en kod innan vi kommer in.

Tillbaka på Ultunaposten. Kent och Bengt sorterar skörden hittills från den yttre respektive inre turen, som här "kuggar i" varandra och gör att det som nyss hämtats kan gå ut igen. Efter att ha fyllt på lådorna, och ställt dem på rätt platser i bilarna, är det dags för nästa runda.

– Var och en av oss har sitt system. Det är mycket att hålla reda på. Men det går på rutin, säger Kent innan vi ger oss av till SLU Omvärld, hundratalet meter bort.

Flyttningarna på campusområdet, sammanslagningar, folk som byter arbetsplats utan att meddela, liksom nya namn på institutioner, påverkar i högsta grad postarbetet.

– Det är rätt så mycket trassel. Vi ändrar turerna regelbundet. Den ena månaden är inte den andra lik, säger Kent.

"Möten är charmen i jobbet"

Skoglig mykologi och patologi är nästa anhalt. Den röda skåpbilen körs sedan till Landskapsplanering. Personer som vi möter hejar glatt på Kent. Och det är just dessa möten som är charmen i jobbet, menar han liksom kollegorna.

– Jag hinner prata lite grann med folk. De man känner bättre pratar man lite mer med. Jag får ibland frågor och får lösa problem.

– Det är roligt att åka runt. Jag höll snyggt i parken här förut, säger Kent som år 1982 började på parkförvaltningen i Ultuna men bytte till posten 2000, då parken lades på entreprenad.

Arbetar man med service kan frågorna bli många.

– Ibland ringer folk på mobilen under turerna. De undrar t.ex. över hur man skickar rekommenderade brev, hur lång tid posten tar till vissa länder och om brevformat och viktklasser.

Från Vallvägen till Bäcklösa

Miljövetenskap nästa, sedan Trävetenskap som inte har någon post idag, ytterligare några SLU-enheter på Vallvägen servas innan vi kommer till Jordbrukstekniska institutet, där Marie Engvall tar emot. Därefter vidare till Bäcklösa och ArtDatabanken, Centrum för biologisk mångfald, där vi får gå in en bra bit i den vackra, långa korridoren innan vi hittar postfacken. Öppna bildörren, ut och öppna skjutdörren, hämta lådan, öppna ytterdörren och in i huset, lämna/hämta, ut igen, placera om försändelserna, hoppa in i bilen, stäng dörren och så iväg till nästa...

Efter Genetikcentrum, KC-apoteket och en ordentlig promenad runt Markvetenskaps sex olika enheter närmar sig klockan halv elva och det är dags för en tidig lunch.

Anders Wesslén började redan 1971 som institutionsbiträde på dåvarande lantbruksteknik. Som en följd av besparingar sökte han sig 1996 till Ultunaposten. Han ger snabbt svaret på vad som är charmen med arbetet:

– Arbetskompisarna. Vi har en rå, men hjärtlig jargong. Jobbet är rörligt och man får träffa folk. Jag trivs bra. Det negativa kan vara att det är enformigt. Vi gör i stort sett samma sak varje dag.

Billigt jämfört med budfirmor

Vid elvatiden åker Kent och Reflex ut igen. Biomedicinskt Centrum (BMC) först och sedan Carolina Rediviva. Därefter väntar postterminalen på Rapskatan, som har ett företagspaket till Ekonomibyrån. I vanliga fall körs de ut av Posten själv, men man har – efter två försök – inte hittat någon på plats som kunnat signera. Det kostar byrån 60 kr att anlita Ultunaposten, vilket är billigt jämfört med budfirmor.

Nu väntar ett specialuppdrag: en kartong med grissperma ska hämtas hos Swedish Meats slakteri och transporteras till svinaveln i Funbo-Lövsta. Väl därute hämtas och lämnas brev i administrationsbyggnaden samt vid Foderfabriken, som ska läggas ned men ännu står kvar på turlistan.

Kent Karlsson tittar efter om det finns post hos Foderfabriken i Lövsta, som ska läggas ned men som ännu står kvar på turlistan.

Via Kungsängens gård är vi så vid 13-tiden tillbaka i Ultuna för en ny sortering av post, innan nästa tur går kl 13.55. Innan Reflex lämnar grabbarna så ber tidningen om några anekdoter, och får två: En handlar om den gången Anders klev i fel bil och körde i väg mot Lövsta (de har två likadana skåpbilar). Det har han fått höra under några års tid nu. En annan gång körde han nere på stan och motorn stannade mitt på den högtrafikerade Islandsbron.

- Jag stod där på bron och log...

- » [Se ett bildspel om Ultunapostens arbete](#)
- » [Läs intervju med chefen för Ultunaposten](#)

Bakom kulisserna

“Vi har väldigt låg personalomsättning”

Från och med årsskiftet är en posttur per dag kostnadsfri. Tidigare kostade den 60 kr. Vill man ha en extra tur kostar den däremot detta belopp.

Viveka Eklund är sedan drygt två år biträdande servicechef på SLU Uppsala.

Om det är lite folk på posthanteringen någon morgon så hoppar chefen in och hjälper till med sorteringen. Viveka Eklund är ansvarig för Uppsalaenheterna för post, transport, verkstad, tvättstuga, butik samt lokalvården. Totalt är det 85 anställda. Tidigare arbetade hon på Forsmarks kärnkraftverk.

Viveka tycker det är bra att grabbarna på post- och transportservice är flexibla.

– De byter turer med varandra. På så sätt håller de sig á jour med adresserna. Vid ledigheter ska ingenting märkas. Det är viktigt att cirkulera – de behöver stor kännedom om Ultuna. Killarna är duktiga på att komma ihåg och lära sig, säger Viveka.

“Otroligt bra lokalkännedom”

– Vi har en väldigt låg omsättning på personal. I och med det så har vi en otroligt bra lokal- och personkännedom. Genom att arbetet är systematiskt upplagt har vi även hög leveranssäkerhet.

– Ibland står det bara SLU och “dr” plus något namn men varken boxnummer eller institutionens namn. Vi begär in personallistor från institutionerna för att kunna se åt vilket håll posten ska gå.

I vissa fall krävs rena detektivarbetet innan man kan lokalisera mottagaren. En f.d. student som jobbat extra på en institution lyckades man till slut hitta på NordMills i Malmö.

En tjänst som Viveka tipsar om, och som Genetikcentrum utnyttjar, är att postservice kan ta emot paket och bud åt institutioner och andra och sedan köra ut dem på eftermiddagen. Det underlättar för de enheter som inte har berörd personal på plats när paketen kommer och ska signeras.

“Få bort paketbilarna”

– Vi skulle vilja få bort alla paketbilar härifrån. Folk tycker att det är jobbigt med all trafik på bl.a. gång och cykelvägar och inte är det särskilt miljövänligt heller, säger Viveka.

Hur mycket antalet försändelser minskat sedan uppsvinget för e-posten har Viveka ingen aning om.

– Jag tror att det är mest telefonringandet som minskat. Vid senaste mätningen hade vi 1 000 försändelser per dag, både in och ut. Det är inte så många adresser som faller ifrån. I år har t.ex. bara två postboxar försvunnit.

Foto: Mikael Propst

Text: Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

Viveka Eklund är biträdande servicechef vid SLU Uppsala och ansvarig för bl.a. postservice här. Hon förundras över en del brev. När det t.ex. surrar om dem då vet hon att det är bin som ska till Entomologi för undersökning.

För den som är ute i sista minuten kan det vara bra att veta att det finns fack för intern och extern post hos postservice, där man kan lämna breven på plats. Efter kl 15.00 hämtas de externa försändelserna av Posten. Några enheter har f.ö. valt bort utbäring och kommer dagligen själva hit för att hämta och lämna sin post. Viveka tycker dock att även de kunde vara med på en posttur.

» [Se när postturen passerar din enhet \(klicka på post, posttider och sedan dokument\)](#)

» [Läs mer om arbetet på Ultunaposten](#)

Notiser

"Mat 22" igång med Mervärden som märks

Det blir en fortsättning på det framgångsrika Mat 21-projektet vid Livsmedelsvetenskap, SLU Uppsala. – Vi kommer inte att finansiera ny forskning utan forskning som redan är framme ska omsättas. Vi ska på ett bättre sätt biträda livsmedelskedjan med kunskap. Jag ser gärna att det här utvecklas, säger Rune Andersson som fortsätter som programchef från Mat 21-projektet. Mistras styrelse beslutade i december 2004 att finansiera projektet "En syntesplattform för livsmedelskedjan – Mervärden som märks" med 5 mkr under perioden 2005 – 2007. SLU, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Livsmedelsindustrierna (LI), Svensk Mjölk, Stiftelsen lantbruksforskning (SLF) m.fl., inalles tolv aktörer, väntas motfinansiera med 15 mkr, i reda pengar eller med personal. Medlen ska bidra till att forskningsresultaten kommer till praktisk användning, samt att de nätverk som utvecklats inom Mat 21 behålls. Arbetet kommer att bedrivas i form av tematiska synteser och scenarioarbeten inom hela livsmedelskedjan. Sex olika teman utgör grunden för "Mat 22": Närproducerat och säkert djurfoder, Hållbart växtskydd, Strategi för att minska kadmium i jordbruksmark och gröda, Industriell struktur, kostnadseffektivitet och produktdifferentiering: Hur påverkas konkurrenskraften i svensk livsmedelsindustri?, Food EU – ett europeiskt märkningssystem för livsmedel, samt Nyckeltal för djurvälstånd i stallar, transport och slakt. /MP

Veterinärutbildningar kartläggs

I förra numret av Reflex stod det om den kritik som framförts av lärare på veterinärprogrammet. Vi skrev också om att professor Ulf Haglund, Akademiska sjukhuset, fått i uppdrag av fakultetsnämnden vid VH-fak att utreda den kliniska verksamheten på djursjukhuset. Utredningen presenteras i ett kommande nummer av Reflex. Ytterligare en utredning har tillsatts av VH-fakulteten. Det är f.d. dekanus Göran Dalin som fått uppdraget att kartlägga veterinärutbildningarna inom EES-området. Syftet är att ge ett internationellt perspektiv i den fortsatta planeringen av en ny utbildningsplan för

veterinärprogrammet vid SLU. För knappt två år sedan uppdrog SLU:s styrelse att veterinärutbildningens "innehåll, organisation och utbildningsmål" skulle "ses över och omprövas". En rapport av de båda utredarna, Rauni Niskanen och Bernt Jones, lämnades till fakultetsnämnden och behandlades där i oktober förra året. Man konstaterade då att det bl.a. återstod att belysa det internationella perspektivet innan beslut om en ny utbildningsplan kan fattas. En annan nyhet är att två riksdagsmän, Marietta de Pourbaix-Lundin och Catharina Elmsäter-Svärd, bjudits in den 23 mars för ett möte med fakultetsledning och programnämnd. Syftet är att informera om förhållandena i veterinärutbildningen. I en motion till riksdagen har de Pourbaix-Lundin framfört att brister uppkommit i utbildningen p.ga. besparingar. Elmsäter-Svärd är ordförande i miljö- och jordbruksutskottet. /MP

Dubbla näringslivsdagar för Alnarpsstudenter

Landskapsingenjörstudenterna var först ut med sin näringslivsdag den 3 februari. Dagens tema var "Materialstarka!". Till programmet hade lingarna bjudit in perennagurun Piet Oudolf, från Holland, som föreläste om aktuella perennprojekt runt om i världen inför en nästan fullsatt aula i Alnarpsgården. Vidare fanns föreläsningar och workshops på schemat som handlade om allt från att skapa en attraktiv utemiljö med begränsade resurser till betongens möjligheter, vattnets betydelse i stad och park och belysning i offentlig miljö. Kvällen avslutades med gemensam middag med Peter Gaunitz, trädgårdsprofil bl.a. känd som TV-underhållare, vilket gav löfte om även en hög kvällsstämning. En vecka senare, den 10 februari, var det dags för lantmästarstudenterna att ladda för sin näringslivsdag på tema: Framtiden för svensk produktion. Omkring 100 externa gäster och 100 studenter var med när dagens moderator Mats Karlsson med säker hand lotsade deltagarna genom programmet med föreläsningar om framtidens växt-, kött- och mjölkproduktion. Årets lantmästarpris delades ut till Roman von Buxhoeveden för sina internationella insatser inom den agrara sektorn med allt från ny teknik, bo på lantgård-koncept, researrangör till att varit ytterst aktiv som rådgivare vid EU-frågor. I pauserna fanns 20 utställare på plats att besöka. /AN

20 ställde ut i Umeå

Fettisdag vid SLU i Umeå – då är det som vanligt stor vernissage på de anställdas egen konstutställning. Mer än ett dussin gånger har SLU-förmågor vid det här laget fått möjlighet att ställa ut sina konstverk. *Solande kvinna.*

Blyertsteckning av Erica Näslund, skoglig resurshushållning och geomatik. Den här gången deltog drygt 20 utställare, och tillsammans visade de upp 60-talet verk. En tredjedel av utställarna var studenter. Det var som vanligt Kjell Olofsson, Gun Lövdahl och Marika Hedlund som skötte de

praktiska arrangemangen kring utställningen. *Holmöns fyr. Akvarell av Åsa Lundell, skogsekologi.* SLU Röbbäcksdalen anordnade samtidigt en egen liten konstutställning med kor som motiv. Vindelnkonstnären Anna Granqvist hade inbjudits att ställa ut några av sina tavlor. Fyra större verk och tre i mindre format visades i sammanträdesrummet på

Röbbäcksdalen, alla utförda i akryl. *Uggla. Akvarell av Per Wedholm, kurs 99-03.* – Fina verk! Vi skulle gärna vilja köpa in någon av tavlorna för att kunna hänga i visningsdelen på den nya ladugård vi snart börjar bygga, säger Ulla Bång, prefekt vid Norrländsk jordbruksvetenskap. /SOB

Helande trädgårdar i ny bok

En medvetet anlagd och använd trädgård intill vårdinrättningar borde vara en självklar rättighet för alla. Så står det på baksidan till boken "Tänkvärda trädgårdar – när utemiljön blir en del av vården", som utkommer i april. Det är en tillgång att ha en vacker park eller trädgård i sin närhet när man befinner sig i kris, blivit sjuk eller är gammal och beroende av vård. Detta har författarna bakom "Tänkvärda trädgårdar" tagit fasta på och menar att sådana gröna miljöer är väl värda att begrunda och ta intryck av. Pia Schmidtbauer från Movium har skrivit boken, tillsammans med forskarna Patrik Grahn och Mats Lieberg, SLU Alnarp. Boken innehåller en samling goda exempel på trädgårdar och parker i Sverige och utomlands. Pia Schmidtbauer har besökt rehabiliteringsträdgårdar vid ett fängelse i New York, inom sjukvården i Wien samt på olika håll i Japan. Ett fördjupningskapitel av Mats Lieberg, beskriver Moviums forskningsprojekt "Trädgård och park som rehabilitering", där en tvärvetenskaplig forskargrupp har undersökt hur Prästgårdsparken i Älvsjö, en offentlig park, kan utgöra en resurs för stadsdelens äldre och vårdkrävande invånare. Patrik Grahn skriver om forskningen vid Alnarps rehabiliteringsträdgårdar, som han själv är initiativtagare till och han ger även en historisk återblick. "Tänkvärda trädgårdar" kommer att börja säljas under trädgårdsmässan Nordiska trädgårdar i Älvsjö 7 – 10 april. Boken kan även köpas genom Formas förlag, www.formas.se. /MP

Futura delar ut forskningsmedel

Stiftelsen Futura delar ut medel till miljörelaterad forskning. Detta definieras som forskning som på

lång eller kort sikt kan resultera i åtgärder för en bättre miljö. En av de viktigare frågorna idag och för kommande generationer är hur klimatet kommer att förändras. Under en ny ansökningsperiod önskar Stiftelsen Futura särskilt få ansökningar från projekt som rör vårt klimat. Intresserade ska skicka in en intresseanmälan med en kortfattad beskrivning av projekt som viktiga för vår miljö, speciellt klimatfrågor. Stiftelsen Futura grundades i december 1986 och har sedan 1987 delat ut bidrag till ett stort antal forskningsprojekt med miljöinriktning. Stiftelsen har till ändamål att främja vetenskaplig forskning och undervisning inom följande områden: naturvetenskap, miljövetenskap, politik, sociologi, ekonomi, filosofi, idéhistoria och tvärvetenskap. Stiftelsen stödjer endast studier där de långsiktiga konsekvenserna för människa och miljö beaktas. Ansökan skickas till Stiftelsen Futura, c/o Lindhés Advokatbyrå AB, Riddargatan 35-37, 114 57 Stockholm. /MP

KSLA belönade SLU-forskare

Flera SLU-forskare belönades, som Reflex rapporterade i nummer 14/04, vid Kungliga skogs- och lantbruksakademiens (KSLA:s) högtidssammankomst i Stockholm den 28 januari. Professor Dag Lindgren, Skoglig genetik och växtfysiologi samt Umeå Plant Science Center, belönades med KSLA:s guldmedalj "för internationellt uppmärksammade nya teorier och matematiska modeller inom kvantitativ genetik tillämpade på praktisk skogsträdsförädling". Här tar han emot medaljen ur prinsessan Lilians hand. Mellan dem ses FD Nils Trowald, som erhöll akademiens belöning för framstående insatser inom pedagogik och undervisning "för en starkt engagerad och livslång gärning fylld av pedagogiska innovationer och provokationer som gjort SLU till ett föredöme inom universitetsundervisningen". Längst till höger ses Mårten Carlsson, förutvarande rektor vid SLU och nu akademins preses. /SOB

Hovslagare ny Skaraordförande

I år får studenterna i Skara lära sig hålla rätt på tummarna. Det är nämligen en praktiker med människokänsla som valts till ny kårordförande i Skara studentkår. – Jag har alltid engagerat mig och vill hjälpa folk komma tillrätta med olika problem, jag har också arbetat fackligt, säger Håkan Andersson som ser kåren som studenternas fackförbund. Håkan Andersson ska bli hovslagare och läser första året på BYS, Biologiska yrkeshögskolan i Skara. Tanken på hovslagaryrket fick han på grund av ett eget hästintresse, han såg möjligheten till ett fritt yrke och hade funderingar på vad han ville göra mer i livet. – Tidigare var jag

snickare och har arbetat inom sjukvården, säger Håkan Andersson, som har planer för det fortsatta kårarbetet. – Först och främst ska vi skaffa en studentflagga till Skara studentkår. Puben behöver också åtgärdas med ljus och ljud, men just nu håller jag på att sätta mig in i kårens arbete. Det goda samarbetet mellan de olika utbildningarna på en liten ort lyser igenom, vice ordförande läser på livsmedelsingenjörsprogrammet och kåren har representanter från alla program. Håkan Andersson som är den förste hovslagaren från BYS som blir kårordförande känner ett bra stöd från alla. Slutligen ett gott råd från den avgående ordföranden Andreas Svensson: – Behåll lugnet!
/VS

SLU:are i tidskriften KSLAT

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Tidskrift (KSLAT) utges med ca 20 nummer per år. Den innehåller föredrag och diskussioner från akademiens seminarier, konferenser och sammankomster samt även rapporter från akademiens kommittéer och arbetsgrupper. Flera nummer publiceras enbart på akademiens hemsida. Där kan man bl.a. läsa agr.dr och SLU-statskonsulenten Olle Petterssons bidrag till det offentliga samtalet om odlingen och dess avigsidor: "Odlingen, Naturen och Människan", Årg. 2004, Nr. 23, 130 sid. ISBN nr: 91-85205-02-8. Pris 100 kr.

Skogsstyrelsen studerar skador i stormens spår

Skogsstyrelsen tillsätter en särskild analysgrupp för att undersöka stormens konsekvenser för skogsskötseln. Analysgruppen kommer att få en bred sammansättning, skriver styrelsen i ett pressmeddelande. Den senaste stormen över Sverige har drabbat sydsvenska skogsägare hårdare än någon annan storm under 1900-talet. Skogsstyrelsen vill därför ta reda på om skadorna kunde ha mildrats genom en annan typ av skogsskötsel. Den statliga myndigheten vill också, i nära samarbete med forskningen, undersöka hur skogsskötseln i framtiden ska kunna minska risken för stormskador. Hur blandskog har klarat stormen i jämförelse med skog där endast ett trädslag dominerar, är en fråga som ska studeras. Hur gallring inverkar på risken för stormskador, samt om risken för dessa skulle minskat med en bättre plan för avverkningar är också frågor som ska besvaras. – Skogsstyrelsen måste närma sig den här uppgiften med ett brett perspektiv och stor ödmjukhet. Vi måste vara beredda att ompröva delar av dagens skogsskötsel, samtidigt måste vi se till vilka konsekvenser ett delvis annat skogsbruk får för såväl industrin som andra samhällsintressen, säger Göran Enander, gd på Skogsstyrelsen. Om de

senaste decenniernas stora antal vilda djur påverkat skogsbrukarnas val av trädslag, samt om klimatet i södra Sverige kan ha inverkat på skogens känslighet för kraftiga vindar, ska också analyseras. Totalt har 70 miljoner kubikmeter skog skadats av stormen, enligt Skogsstyrelsens inventering. /MP

Efterfrågan på plantor ökar

När de stormdrabbade skogarna ska återplanteras krävs massor av plantor och fröer av både barr- och lövträd. Enligt de beräkningar som Skogsstyrelsen gjort är risken för plantbrist överhängande. Områden stora som 300 000 fotbollsplaner kommer att bli kalhyggen när den stormfällda skogen avverkats. Skogsstyrelsen arbetar nu med att analysera hur markerna med den nedblåsta skogen bäst ska återbeskogas. Samtliga frö- och plantodlare kommer man att be redovisa hur många plantor som finns på lager och under produktion, samt hur stora frölagren är. Om de svenska resurserna inte räcker till kommer Skogsstyrelsen även att be EU-kommissionen om lov att importera granfröer från Vitryssland, som har granar med mycket bra egenskaper för Sydsverige. Delar av den stormfällda skogen kan komma att planteras med ädla lövträd som ek, bok och ask. Skogsstyrelsen undersöker möjligheter för att ge skogsägare med sådana planer stöd. Dessa planteringar kräver inhägnad som skydd mot rådjur och älg. /MP

Lägre prisskillnad på ekologiskt i Sverige

Sverige har små prispåslag på ekologiska livsmedel jämfört med ett antal andra EU-länder. Prisskillnaden mot konventionellt producerade livsmedel är större i länder där ekologiska produkter är små på marknaden. För varor med lågt konsumentpris är prisskillnaderna generellt större. Detta är de viktigaste slutsatserna som Livsmedelsekonomiska institutet (SLI) drar av en studie av marknad och priser för ekologiska produkter i fem EU-länder. Institutet deltog i studien, som gjordes på initiativ av EU-kommissionen. De fem studerade länderna var Sverige, Danmark, Tyskland, Frankrike och Storbritannien. /MP

Svenskt lantbruk fortsätter backa

Lönsamheten i svenskt lantbruk fortsatte att försämras under 2004. Det visar en omfattande analys som gjorts av 2 500 svenska normalgårdar. Kartläggningen, som gjorts av LRF konsult, bygger på faktiska räkenskaper. Priserna till bönderna

fortsatte att sjunka under 2004. Samtidigt steg kostnaderna för inköpta produktionsmedel. Det innebär att den totala lönsamheten för svenskt lantbruk nu backat sju år i rad. Det visar LRF Konsults rapport: Lantbrukets lönsamhet 2004. Men bilden är inte helt nattsvart. För exempelvis grisproducenterna ljusnar det och priserna är på väg upp. Analysen visar också att det går att skapa lönsamma lantbruksföretag, men då krävs ett aktivt företagande med lika mycket fokus på försäljnings- och marknadsfrågor som på kostnadseffektiv produktion, skriver LRF i ett pressmeddelande. /MP

(O)Mänskliga djur

Televisionens naturprogram, inte minst de som ges på specialkanalerna National Geographic, Viasat Nature och Animal Planet, är ofta mycket intressanta och genomarbetade. Men de som namnger programmen verkar vara sällsynt trångsynta. Det är hela tiden det mänskliga perspektivet som gäller. Djuren bär visserligen inte kläder och de pratar inte, som Disneys tecknade figurer, men det är inte långt ifrån. Djur framställs ofta som onda, djävulska eller hämndlystna och verkar drivas av mänskliga känslor. Men som jag ser det kan bara människor vara onda, inte djur. De som namnger TV-programmen tycks innerst inne anse att rovdjur borde övergå till rent vegetarisk diet. Eller vad tycker du själv om de här titlarna från de senaste veckornas TV-program? Exempel: Världens skojigaste djur, Hundvärldens stjärnor, Långa blondiner, Naturens personligheter, Vild, vildare, vildast, Röda krabbor och galna myror, Tigrarna slår tillbaka, Onda djur, Djävulska insekter, Skapt till att döda, Döda för sitt uppehälle, Mördare med barnansikte, Mördarschimpanser, Mördarleoparderna. /SOB

Blodbussen på väg till Ultuna

Nya och gamla blodgivare hälsas välkomna till Undervisningsplan tisdagen den 1 mars. Under förmiddagen, kl 9.00 - 11.15, samt eftermiddagen, kl 12.30 - 15.30, står Blodbussen från Akademiska sjukhuset där för att ta emot givare från SLU. /MP
